

SECTION 13. VETERINARY SCIENCES

Жванія Олена Іванівна

викладач спеціальних дисциплін

*ВСП «Козелецький фаховий коледж ветеринарної медицини
Білоцерківського національного аграрного університету», Україна*

LINGUA LATINA: ЧОМУ МИ ДОСІ ВЧИМО ЛАТИНУ.....

Repetitio est mater studiorum — Досвід — відмінний вчитель.

Латинь ... В одних це слово викликає асоціації з чимось досить давнім, таємним, а отже – не надто зрозумілим. У других – з медициною, ветеринарною медициною і юриспруденцією. У третіх зовсім не викликає ніяких асоціацій, для них це просто мова, яка стала невід'ємною частиною їхньої роботи, основою термінології, без якої не обійтися у професійній діяльності (лікарі, лікарі ветеринарної медицини, фармацевти, юристи, біологи, історики).

Якщо не кожен із нас вчив, тоді принаймні кожен із нас чув латину. Справді, *lingua latina* («латинська мова») своїми термінами та запозиченнями проникла практично в усі сучасні мови світу!

В українській є чимало так званих латинізмів, для прикладу, слова: студент (*studiosus*), абітурієнт (*abiturient*), університет (*universitas*) – всі пішли з латини. Так само сотні інших слів: культура, депутат, депресія, аспірин, адміністрація, вірус, реконструкція, максимум, фортуна й так далі. Часто латинські слова – це терміни на позначення якихось наукових, військових, морських чи інших галузевих справ.

Якщо раніше, у часи Римської імперії та Середньовіччя, латинська була мовою освіти (пісня «*Gaudeamus*» («веселімося») – досі є універсальним гімном здобувачів освіти), діловодства, католицької церкви та загалом культури, то в наш час – це мертва мова, яку здобувачі вивчають і здебільшого швидко забувають... Та й з року в рік в коледжі дедалі менше часу приділяють цій давній мові, щораз менше здобувачів можуть пояснити, що ж буквально означає «*alma mater*»? Відповідь – «мати годувальниця», себто алегорично коледж.

Латинська мова в ветеринарній медицині використовується як міжнародна термінологія анатомії, фармакології, а також при складанні рецептів. Не має, мабуть, іншої такої професії, в якій світовий багатостолітній досвід відбився настільки точно, як на змісті професійної мови здобувача освіти ветеринарної медицини. Йому доводиться зустрічатися з латинською мовою і у повсякденній роботі – при читанні назв хвороб, анатомічних термінів, назв лікарської сировини, назв хімічних сполук і особливо в рецептурі. Сучасний спеціаліст ветеринарної медицини у своїй професійній мові вживає 60% слів латинського та грецького походження.

У ВСП «Козелецькому фаховому коледжі ветеринарної медицини БНАУ» латинську мову вивчають здобувачі фахової передвищої освіти на другому курсі, лише один семестр і це той мінімум за який можна дізнатися, що це за мова, але цього буває замало, бо хочеться

більше розповісти й навчити, більш креативно представити латину. Навчання латини має бути термінологічно спрямованим, інтегрованим зі спеціальними дисциплінами: фармакологією, ботанікою, фармакогнозією, фармацевтичною хімією, технологією лікарських форм, дисциплінами професійно-практичної підготовки. Вивчають дану дисципліну дуже творчі здобувачі, яким цікаво дізнатися про історію. Одну з пар ми присвячуємо відео екскурсіям розглядаємо латинські написи. Часом буває й таке, що здобувачі побачать у когось тату на латині, для прикладу, «ars longa, vita brevis» («життя коротке, мистецтво вічне»), «carpe diem» («лови день») і потім на занятті розпитують про них, тоді ми досліджуємо той чи інший вислів, тобто, звідки походить, як виник і так далі» [1].

Говорячи про будь-яку дисципліну, не можна забувати про мотивацію, що саме мотивує здобувачів освіти вчитися? На першому занятті я завжди даю відповіді на три запитання: що ми будемо вчити, як ми будемо вчити і чому ми будемо це вчити?[3]. Три базових речі, на яких буду свою навчальну дисципліну. Важливо вмотивувати здобувачів уже на першій парі, зацікавити, адже латина має дуже цікаву історію! Латинська мова, в наші часи, немов загадка. Наче існує, але до якої частини світу вона належить? Здається, відома вона, хіба що - лікарям, біологам, археологам та юристам. І хоча й вважається мертвою мовою, не втратила свого впливу і в сьогоденні!

На питання про те, чи можемо ми вважати латинь мертвою мовою, я відповідаю словами польського письменника Юліана Тувіма: «Яка же це мертва мова, якщо, не в'янучи, вона пережила тисячоліття» [2].

При вивченні розділу «Фонетика» формуються навички читання й вимови латинських букв і буквосполучень, які потім закріплюються протягом усього курсу навчання. Щоб «оживити» цей процес і зробити його цікавим, на кожній парі відводимо кілька хвилин для історії античності, а також даємо здобувачам завдання, які б демонстрували їм, як можна з легкістю знаходити застосовування вже набутих знань з латинської мови – знаходити латинські чи грецькі корені в складних наукових термінах, іноземних словах, розуміти деривати, читати численні епіграфи на латині, цитати, написи на будинках і предметах, девізи компаній і держав – і що вони ніколи не будуть лежати мертвим вантажем на їхній душі. Коли-небудь обов'язково стануть в нагоді[1].

Розділ «Морфологія» представлений матеріалом, знання якого необхідне для розуміння й грамотного застосування на практиці фармацевтичних термінів, а також написання й перекладу рецептів [2]. В Україні латинською мовою виписуються рецепти, а саме назва лікарського засобу, формоутворюючих та коригуючих речовин, його склад, лікарська форма, звернення лікаря до фармацевтичного працівника про виготовлення та видачу лікарських засобів пишуться латинською мовою. При вивченні розділу основну увагу приділяю іменнику та прикметнику, вимагаючи від здобувачів освіти міцного знання словникової форми, визначення основи й відмінкових форм, що вживаються в рецептурних прописках та стандартних рецептурних формулюваннях.

Велика увага приділяю словотворенню, адже значна частина фармацевтичних термінів є похідними або складними словами. Для досягнення високого рівня професійної грамотності звертаю увагу на правопис слів та терміноелементів грецького походження, ознайомлення здобувачів з ветеринарною термінологією, представленої у відповідних міжнародних номенклатурах (анатомічній, біологічній, фармацевтичній тощо).

Ось що Ви отримаєте, вивчивши латину:

✓ Навіть слабкі знання латині допоможуть Вам значно прискорити процес оволодіння всіма сучасними європейськими мовами, і швидше досягти успіхів при вивченні англійської, німецької мови і т.д.

✓ Вивчити латину можна легко і швидко, що зніме всі психологічні бар'єри та страх перед іншими мовами, прибере установку «я не маю здібностей до мов».

✓ Латинь – дуже гарна і милозвучна мова. З погляду психолінгвістики вона позитивно впливає на людину.

✓ Латинь різко підвищить Вашу конкурентоспроможність, тому що Ви зможете застосовувати висловлювання з латині в доповідях, статтях, дипломних роботах, курсових, рефератах тощо.

✓ Якщо Ви навчитеся використовувати латину звичайної мови, то станете цікавішим співрозмовником.

✓ Знання латині говорить про високий інтелектуальний та культурний рівень здобувача освіти.

✓ Латинь лягла в основу термінології медицини, хімії, біології, юриспруденції, фармакології. Знання латинської мови може в цих дисциплінах вивести Вас на новий рівень. Знання латині стане в нагоді також психологам, фізикам, історикам, лінгвістам, літературознавцям.

Отже, латинська мова є єдиною професійною мовою спеціалістів ветеринарної медицини та вчених-медиків усього світу, що визначає її статус, закріплений міжнародними кодексами номенклатур. Звідси забезпечення високої якості засвоєння термінологічної латини здобувачами освіти ветеринарного профілю є одним із першочергових завдань освітян сучасних закладів. Крім цього, знання з латини засвідчують наш інтелектуальний рівень та приналежність до європейських традицій освіти. Та й завжди корисно знати декілька крилатих висловів на всі випадки життя. У латині цих висловів сотні, коли не тисячі. Тому «*sapere aude*» («ризикніть дізнатися») більше про цю давню мову.

Список використаних джерел:

1. Вікторова, Л. В. Формування професійно-термінологічної компетентності студентів вищих аграрних навчальних закладів у фаховій підготовці[Текст]: автореф. дис. канд. пед. наук : 13.00.04 / Л. В. Вікторова. – Чернігів, 2009.
2. Семілетко В.І. Латинська мова/ Столбецька С.Б., Карпенко С.Д.// Навчальний посібник. – К.: Аграрна освіта, 2011.
3. Ягупов В.В. Педагогіка: Навч. посібник. – К.: Либідь, 2002.